

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Første Brev til en højvelbaaren Herre. 1728

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 160. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801581104.pdf> (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

For at gøre dette mere forstaaeligt bliver det nødvendigt at gaa lidt tilbage i Tiden og se hvad der var Oprindelsen til alt dette. De husker nok at den frisiske Hertugs Gehejmerraad Brenneysen for nogle Aar siden udgav en 161

Frieslands Historie i to Bind. Han paaviser heri at Stænderne i Friesland har svækket Fyrsternes Rettigheder, og at dette er sket paa Trods af Kejsereis Dekreter, som Brenneysen omhyggeligt gennemgaar og udlægger til Fyrstens Fordel. Derfor mente Stænderne at det var ham der havde været den Gnist der fik Krudttønden til at ryge i Luften. Der er mange der undrer sig over at ingen har prøvet paa at gendrive dette Værk. Det siges ganske vist at der er en hollandsk Videnskabsmand der har paataget sig dette Arbejde og har tilbudt Stænderne en Fremstilling af Forholdet som staar i diametral Modsætning til Brenneysens, men at han har holdt det tilbage fordi man ikke har kunnet blive enige om Betalingen. Hvordan det nu er eller ikke er, saa er der til Dato ikke kommet nogen Gendrivelse af Bogen. Hvad der er Grunden til dette, om det er de øvrige frisiske Juristers Uvidenhed eller Mangel paa Tiltro til hele Foretagendet, det skal jeg ikke bestemt kunne sige. Efter nogle Aars Debat og gensidig Mistillid gik det saa vidt at den gamle Stænderforsamling i Emden blev opløst og en ny blev stiftet i Aurich. Friserne raabte op om at nu var det sket med deres Frihed, og saa greb de til Vaaben. De der staar paa Hertugens Side siger at Fyrsten ikke tilsigter andet end at Stændernes Administratorer skal aflægge Regnskab for Statens Penge. Paa den anden Side hævder de der holder med Stænderne at det er et Paaskud som Brenneysen bruger til at gennemføre den Paladsrevolution han længe har gaaet svanger med; og for at sætte Sindene endnu mere i Oprør bildte de Folk ind at det ogsaa var sket med den reformerte Kirke i Friesland, hvis man ikke tog Mod til sig og satte en Stopper for disse Intriger. Oprørscenteret var længe Emden, og snart efter Leer, hvor der Aaret før havde været haarde Kampe med Tab af Menneskeliv. Nu havde imidlertid Hertugen af Friesland afsendt nogle Tropper med Ordre til at besætte et Sted i Nærheden af Leer. Det vilde Leerboerne ikke finde sig i, saa de udskrev Borgere og Bønder og rykkede ud af Byen med Vaaben i Haand for 162 at jage Tropperne væk. De stod netop klar til Afmarch da jeg kom ind i Byen.